

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Objectio IV. & V. Desumptæ ex non usu, aut Abrogatione Canonum, qui
asserunt Autoritatem Secundi Ordinis in Diœcesanâ Synodo, & ex
præscriptione Episcoporum adversus Secundum Ordinem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

inter Societates, five inter privatos. Porro: cum res propter plures fines diversos fieri potest, extantque Canones, qui de uno duntaxat illorum finium mentionem faciunt, nempe instructione, non potest concludi, eos, qui Statuta condiderunt propter solam instructionem, ea condidisse, quia de industria, alias rationes silentio prætermiserunt peculiari de causa nobis ignota. *Oscensis* autem, Gallicè, *Avesca*, est Episcopatus Suffraganeus Archiepiscopatus *Cesar-Augustani*, Gallicè, *de Sarragoce*.

OBJECTIO IV. & V.

Desumptæ ex non usu, aut abrogatione Canonum, qui asserunt auctoritatem Secundi Ordinis in Diœcesana Synodo, & ex præscriptione Episcoporum adversus secundum Ordinem.

Objectiones proponendæ majoris sunt ponderis, quam præcedentes; impugnant enim Testimonia positiva superius relata; & si aliquo nituntur fundamento, prorsus ruent omnia, quæ in gratiam Secundi Ordinis auctoritatis dicta sunt; sin autem, Testimonia allata pro Secundi Ordinis auctoritate, inconcussa manent, nullius erunt ponderis Objectiones modò proponendæ. Porro observandum, eas niti Argumento negativo, quod positivis Argumentis cedere debet. Junguntur simul hæ duæ Objectiones, quia objectum factum in Quarta, Quinta Objectioni fundamentum præbet; Præscriptio enim supponit non-usum Canonum contrariorum Juribus, quæ præscripta aliquis contendit.

Necessarium ergò est his duabus Objectionibus minime sejunctis, quidquid roboris habent, dare.

Non usus, aut abrogatio Canonum, aut Statutorum Synodaliùm, in gratiam auctoritatis Secundi Ordinis, probari potest usu contrario per Quadraginta annos minime interrupto, actibus conformibus his Canonibus, nec turbato reclamazione eorum, quorum intererat. Porro, audacter affirmari potest à Quadraginta annis & amplius nullam in Synodo Diœcesana auctoritatem exerceri, sive pro solutione difficultatum exortarum per annum de Doctrina, Morali, Disciplina; sive pro judicio Litium, sive denique pro Conclusionem Decretorum aut Statutorum faciendorum: Episcopi enim sibi reservarunt jus solvendarum difficultatum: soli Statuta condunt, & Officialibus Lites committuntur. Et quamvis sapè inter se non conveniant Episcopi, hoc in puncto unanimes & firmi sunt. Sic hæc praxis actibus contrariis non turbatur, quia nulla reclamationis, ex parte Secundi Ordinis sunt monumenta.

Ex hac praxi naturaliter sequitur Episcoporum præscriptio contra Secundi Ordinis in Diœcesana Synodo auctoritatem: ad eam enim astruendam, sufficit possessio Quadraginta annorum nec interrupta, nec turbata. Hæc sunt, quæ contra Secundi Ordinis auctoritatem proponi solent, quæ ut solvantur facilius, multa sunt observanda.

Primò: certum est nullum esse Canonem, qui formaliter derogat Statutis, quæ clarè Secundo Ordini tribuunt auctoritatem in Synodo Diœcesana, vel iis, quæ supponentia Secundum Ordinem in Synodo Diœcesana auctoritate gaudere, illius possessionem approbant: in quo Episcopos superat Ordo Secundus, cujus auctoritas legibus positivis roboretur, nullamque Legem proferre possint Episcopi, quæ Secundi Ordinis in Synodo Diœcesana auctoritatem destruat.

Non potest objici, Cardinalium declarationes extare, quæ positivè affirmant, posse ab Episcopo Statuta condi sine sui Cleri consensu: hæ enim declarationes nullibi admittuntur, & quoad Galliam, parvi sunt ponderis; quia plerumque nituntur sen-

tentiis contrariis Regni Gallicani effatis. Verùm, quando hæ declarationes alicujus essent apud nos momenti, non omninò destruerent Secundi Ordinis in Synodo Diœcesana auctoritatem; cum ipsi relinquere jus sententiæ & consilii, diversum à jure consensu, ex eo, quod quisque teneatur eos sequi, qui consensus jure gaudent; quod dici non potest de iis, qui gaudent voce duntaxat consilii. Præterea, declaratio prolata data fuit die 27. Aprilis anni 1592. ante Editionem *Pontificalis Romani* à CLEMENTE VIII. facti anno 1596. & ante Editionem factam jussu URBANI VIII. anno 1644. in quibus supponitur Secundum Ordinem jus habere approbandarum Constitutionum Synodaliùm, ut probatum fuit *Capite XII*.

Undè sequitur, quod, si aliqui Doctores Ultramontani docent ab Episcopo fieri posse Statuta Synodalia, absque consensu & Cleri approbatione, parum habeat sententiæ hæc auctoritatis; quia credendum est hanc opinionem his declarationibus niti.

Secundò: Pontificale modo prolatum, & quod tantoperè Secundi Ordinis auctoritati favet, in Diœcesana Synodo generaliter in Occidente admittitur, quin etiam in Gallia, exceptis his, quæ Usibus & Libertatibus Gallicanis adversantur. Porro, factum, de quo hic agitur, nec usum nec Libertates Gallicanas lædit.

Tertio: ut non usus, qui supponitur durasse per Quadraginta annos & ultra, potuisset abrogare Canones, qui Secundi Ordinis auctoritati favent, oporteret, ut potuisset Secundus Ordo publicè reclamare; quod facile non potest probari: una enim ex parte, major numerus hominum Secundi Ordinis, quibus constat Synodus Diœcesana, resultat ex Parochis, vel Vicariis; ex altera parte, longum effluxit tempus, per quod multi vixerunt Vicarii, qui poterant amoveri, qui magna ex parte indignissent, nisi Beneficia possedissent, hi autem, cum possint revocari ad nutum Episcopi, aut aliorum, qui ab Episcopo dependebant, non ausi fuissent querelas deferre, quod multa illis inconsultis acta fuissent. Quoad Parochos, qui amoveri non poterant, alii coacti fuissent silentium servare; quia ab Episcopo Beneficium, quod possidebant, accepissent. Hi quia Beneficium aliud majoris redditus sperabant. Aliundè, ferè omnes Parochi, & bonis & auctoritate sunt destituti. Episcopi verò divites, potentes, & hoc modo metus Parochis silentium imponere poterat; & si aliqui loqui voluissent, eos sibi adjunxissent Episcopi, vel suis viribus dissidentes se silentium servare teneri credidissent. Possent quoque venisse per spatium Quadraginta annorum, multis in Diœcesibus, vixisse Prælatos luminibus, prudentia, & pietate tam conspicuos, ut credidisset Secundus Ordo nihil à se prudentius agi posse, quam in omnibus eorum Decreta sequi; quæ agendi ratio fuisset quasi cessio jurium ad tempus, quod tempus deberet deduci è quadraginta annis. Quin etiam, è spatio Quadraginta annorum deduci debet tempus, quo Prælati supremæ auctoritatis Diœceses suas rexissent.

Quartò: non constat apud omnes, Episcopos posse præscribere jus regendarum suarum Diœcesum, nec teneri petere consensum vel consilium Secundi Ordinis. Ex una enim parte, à CHRISTO duos Ordines fuisse institutos in Ecclesiâ, nempe duodecim Apostolorum Ordinem, & Ordinem Septuaginta duorum Discipulorum. Nec minis certum est, Discipulis successisse Presbyteros, quam Apostolis Episcopos; justaque est credendi causa, utrumque Ordinem institutum fuisse ad regendam Ecclesiam; Primus cum auctoritate, Secundus cum dependentia. Videtur enim, Ecclesiam fuisse gubernatam ab Apostolis conjunctim cum Discipulis. Cum illis Judæ Successorem elegerunt: cum

cum illis Diaconos elegerunt: denique, cum illis in Concilio Hierosolymitano Quaestionem tractaverunt, num cogendi essent Gentiles ad fidem Jesu Christi conversi, ad Moysis Legem observandam, & Epistolam scripserunt, quae resolutionem continebat. Hacque de causa credi debet, secundum Apostolorum exemplum, Ephesinam Ecclesiam fuisse à Presbyteris gubernatam, Paulumque illis congregatis hæc verba dixisse, *attendite vobis & universo gregi, in quo vos posuit Spiritus Sanctus Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo.* EPISCOPI enim verbum minime intelligi debet hic de *Episcopis*, sed de *Presbyteris*, cum hi, ad quos sermonem dirigit Sanctus Paulus vocantur *Majores natu*, quod nomen propriè Presbyteris convenit. Aliundè multos alloquitur. Porro, nullibi constat ab Apostolis in eadem Ecclesiâ plures fuisse institutos Episcopos. Denique, hic Scripturæ Textus ita communiter de Presbyteris intelligitur, ut, in summario Capituli, nomen *Presbyterorum* tribuatur illis, ad quos S. Paulus hunc sermonem direxit; ut patet his verbis, *advocatos ex Epheso Presbyteros exhortatur, ut vigilantes sint in regenda Ecclesiâ.*

Porro: si Jesus Christus Presbyteros instituit ad regendam Ecclesiam conjunctim cum Episcopis, quamvis cum dependentia, vix concipi potest, quomodo possent Episcopi usu capere jus regendarum suarum Dioecesium, nec tamen teneri consensum aut consilium Secundi Ordinis petere: hoc enim si usu jus caperent, nullo modo participes forent Ecclesiæ Regiminis Presbyteri, cum solo jure consensus, aut consilii illius participes esse possint.

Non posset dici, ut Presbyteri Ecclesiæ regiminis sint participes, sufficere ab ipsis Christi gregis portionem regi, ut faciunt Parochi in Parochiis, Decani in Capitulis, Abbates, aut Priores, Abbatissa, aut Priorissa in Monasteriis. Hoc enim admissio Presbyteri, & alii Secundi Ordinis, nullo modo participes sunt Ecclesiæ generalis regiminis. Et cum dicitur Presbyteros ad regimen Ecclesiæ vocari, de generali regimine fermo habetur; quod consistit in occurrendo abusibus generalibus, qui possunt & debent à Synodis cognosci, & collationibus cum Prælati Inferioribus, vel iis medendo Statutis prudentibus, & invigilando eorum observationi, in distribuendis muniis secundum Ecclesiæ necessitates; in Officiis Divinis dirigendis, secundum Missale, Breviarium, & Rituale, Statuta secundum institutionem aut diminutionem Festorum; Denique, in dirimendis modis congruis controversiis, quæ Ecclesiam turbant: & quia hæc omnia ad generale Ecclesiæ regimen pertinebant, olim in Synodo Dioecæsana tractabantur, partim convocata ad illud componendum, & constanti ferè omnino Presbyteris. Et quia partitio Officiorum, five revocabiliū, five non revocabiliū, regimen generale spectat, Prælati inferiores, sæpissimè Presbyteri, distribuunt horum Officiorum partem, Beneficiorum collatione, aut Electione facta cum Capitulo, cujus sunt duces. Undè verisimiliter accidit non posse ab Episcopis, sine Secundi Ordinis consensu, nova Tributa imponi Beneficiis, nec antiquorum repartitionem fieri, nec Ecclesiæ bonorum magnam partem alienari, nec laudabiles usus aboleri de rebus dandis, pro functionibus sacris. Hi enim Actus, ex una parte spectare videntur generale Regimen: & ex alia, si ad eos actus concurrat Secundus Ordo, id probat, eum olim participem fuisse hujus regiminis.

Posset adhuc haberi ut continuatio associationis Secundi Ordinis Regiminis Ecclesiæ, cum Primo, jus quod Clerus Ecclesiæ Cathedralis semper habuit, sede vacante Dioecsim regere, hæcque conjectura confirmari posset *Capite unico, ne sede vacante in 6.* Affirmat utique eos, qui Societatem habent cum Episcopo,

pro Beneficiorum collatione, ea conferentes, conjunctim cum illo, dum sedem occupat, solos ea conferre, sede vacante: hoc enim non oritur nisi ex eo, quod jus socii mortui transit ad socium viventem: undè concludi potest, si regimen Dioecesis transferretur ex integro ad Clerum Ecclesiæ Cathedralis, id ortum fuisse ex eo præcisè, quod antè vacationem conjunctim cum Episcopo Dioecsim regeret.

Quidquid sit de hac observatione, & de aliis superius factis, de Divinâ origine auctoritatis Secundi Ordinis in regimine, ad probandam eam auctoritatem, quâ gaudere debet in Dioecæsana Synodo; apparet, si non omnino certæ sunt, eas saltem justam dubitandi causam præbere, num Episcopi possent usu capere omnem regiminis auctoritatem excluso Secundo Ordine: nam, quando hoc contrarium non esset Divino juri, contra quod nulla admitti potest præscriptio, adversaretur usui perpetuo à Jesu Christo ad nos usque, & confirmato multis Canonibus in gratiam Secundi Ordinis, & omnibus monumentis hac in Dissertatione collectis; qui usus minime obnoxius est præscriptioni. c. 11. de consuet. Tota difficultas est, si inter Capita particularia, quæ spectant hanc auctoritatem, aliqua reperiantur, quæ non possint usu capi; ita, ut Secundus Ordo semper admitti debeat ad dandum vel consensum, vel consilium, quamvis longa sit possessio in contrarium. Porro, generatim afferri potest, plurima esse Capita auctoritatis regendi, quæ videntur non posse usu capi modo, de quo agitur, & talia esse ea omnia, quæ Secundum Ordinem proximè spectant, & pro quibus Canones suum consensum requisiverunt, quique relati fuerunt *Capite XIX.* Talia adhuc sunt ea, in quibus agitur de rebus adeò difficilibus, ut ferè impossibile sit ea ab Episcopo solo fieri, ut oportet, sine Secundi Ordinis consilio: & ea collecta sunt eodem in Capite. Ad hunc Ordinem referri possunt insolitæ Dispensationes, Casuum Extraordinariorum solutio, novorum Errorum Condemnatio, non manifestè adversantia Scripturæ aut Traditioni; Denique, Constitutiones, quarum exitus dubius videtur.

Verum Secundi Ordinis in Synodo auctoritas debetne reponi inter Capita, quæ usu capi non possunt, modo superius observato? Vel enim in Synodo agitur de aliquo Capite, quæ dicta fuerunt non posse usu capi; & tunc necesse erit suam Secundo Ordini auctoritatem servari, invitâ quâlibet possessione contrariâ: quia jus auctoritatis in Synodo, jus est puræ facultatis, quo quisque potest non uti absque sui ipsius detrimento. Aliundè, si consensus aut consilium Secundi Ordinis, talibus in casibus requiruntur, id oritur à bono publico. Porro, contra bonum publicum non admittitur præscriptio. Vel Synodus convocabitur unicè ad danda consilia convocatis, eosque ad munia implenda impellendos; vel simpliciter ad sui Ministerii rationem reddendam: & his in circumstantiis, nihil decernetur, in quo suam Secundus Ordo possit exercere auctoritatem.

OBJECTIO VI.

Contra auctoritatem Secundi Ordinis in Synodo Dioecæsana, quoad Statuta, quæ in ea fiunt.

Qui auctoritatem Secundi Ordinis in Dioecæsana Synodo impugnant, contendunt, eum omnino prorsus auctoritate privari debere quoad Statuta, quæ in ea fiunt; quia, inquiunt, suspectus est, Judex esse non potest, ut pote adversarius. Statuta conduntur ad eam corrigendum & emendandum, vel ad componenda jura, vel contra aliquos ejusdem Ordinis, vel contra Laicos: Sic, qui vellet, teneri Episcopum consensum petere, vel consilium Secundi Ordinis, quoad